Συνθήκης, οπότε προσφυγή ακυρώσεως που ασκεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατά του άρθρου αυτού είναι απαράδεκτη.

Πράγματι, περιορισμοί ή παρεκκλίσεις προσωρινού χαρακτήρα ή με εδαφικώς περιορισμένη έκταση εφαρμογής, τους οποίους περιέχει κάποιο νομοθέτημα, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του συνόλου των διατάξεων στις οποίες περιλαμβάνονται και μετέχουν του γενικού χαρακτήρα των διατάξεων αυτών, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση υπερβάσεως εξουσίας. Η προβλεπόμενη από το εν λόγω άρθρο αναστολή της εφαρμογής του κανονισμού, που είναι ο ίδιος γενικής ισχύος, ισχύει εξίσου για όλους τους αερομεταφορείς που επιθυμούν να εκμεταλλευθούν υπηρεσία εναερίας μεταφοράς φορτίου μεταξύ άλλου αερολιμένα της Κοινότητας και του αερολιμένα του Γιβραλτάρ και, γενικότερα, για όλους τους χρήστες του αερολιμένα αυτού. Εξάλλου, πέραν του ότι δεν είναι η μόνη προσωρινή εξαίρεση αερολιμένα από το καθεστώς του κανονισμού, η ανωτέρω διάταξη το μόνο που κάνει είναι να διαπιστώνει τις συνέπειες της υπάρξεως αντικειμενικού εμποδίου για την άμεση εφαρμογή του κανονισμού στον αερολιμένα του Γιβραλτάρ, αναγομένου σε διαφορά μεταξύ δύο κρατών μελών.

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 12ης Ιουλίου 1993 *

Στην υπόθεση C-336/90,

Gibraltar Development Corporation, εκπροσωπούμενη από τους Ian S. Forrester, QC, δικηγόρο Σκωτίας, και Richard O. Plender, QC, δικηγόρο Αγγλίας και Ουαλίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Marc Loesch, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσα,

κατά

Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένου από τον Antonio Sacchetini, Διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας, και αρχικώς τον Jacques Delmoly, εν συνεχεία δε τον John Carbery, νομικούς συμβούλους στην ίδια υπηρεσία, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, Διευθυντή στη Διεύθυνση

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Νομικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

καθού,

υποστηριζομένου από

το Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον Carlos Bastarreche Sagües, Γενικό Διευθυντή Κοινοτικού Νομικού και Θεσμικού Συντονισμού, εν συνεχεία δε από τον Alberto Navarro González, Γενικό Διευθυντή Κοινοτικού Νομικού και Θεσμικού Συντονισμού, και τη Rosario Silva de Lapuerta, abogado del Estado, προϊσταμένη της Νομικής Υπηρεσίας για τις ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διαφορές, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Ισπανική Πρεσβεία, 4-6, boulevard E. Servais,

το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο από τον John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τον Derrick Wyatt, QC, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Thomas van Rijn, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Nicola Annecchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

παρεμβαίνοντες,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2343/90 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1990, για την πρόσβαση των αερομεταφορέων σε δρομολόγια τακτικών ενδοκοινοτικών αεροπορικών γραμμών και για την κατανομή της μεταφορικής ικανότητας επιβατών μεταξύ αερομεταφορέων στις τακτικές αεροπορικές γραμμές μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 217, σ. 8),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, K. N. Κακούρη, G. C. Rodrìguez Iglesias, M. Zuleeg και J. L. Murray, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco, P. J. G. Kapteyn και D. A. O. Edward, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: J.-G. Giraud

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 5 Νοεμβρίου 1990, η Gibraltar Development Corporation ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173, εδάφιο δεύτερο, της Συνθήκης ΕΟΚ, την ακύρωση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2343/90 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1990, για την πρόσβαση των αερομεταφορέων σε δρομολόγια τακτικών ενδοκοινοτικών αεροπορικών γραμμών και για την κατανομή της μεταφορικής ικανότητας επιβατών μεταξύ αερομεταφορέων στις τακτικές αεροπορικές γραμμές μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 217, σ. 8).

2 Ο κανονισμός 2343/90 αφορά την πρόσβαση των κοινοτικών αερομεταφορέων στην αγορά και την κατανομή της χωρητικότητας (σε αριθμό θέσεων επιβατών) μεταξύ του ή των κατόχων αδείας λειτουργίας στο έδαφος ενός κράτους μέλους και του ή των κατόχων αδείας λειτουργίας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για τις τακτικές αεροπορικές γραμμές που συνδέουν αυτά τα κράτη μέλη. Αποβλέπει να θεσπίσει, στην προοπτική της πραγματοποιήσεως της εσωτερικής αγοράς στις αερομεταφορές, πιο φιλελεύθερες διατάξεις που τείνουν κυρίως στην ενθάρρυνση της αναπτύξεως διαπεριφερειακών αεροπορικών υπηρεσιών, με σκοπό να αναπτύξουν το κοινοτικό δίκτυο και να συμβάλουν στην επίλυση του προβλήματος του κορεσμού των μεγάλων αερολιμένων.

3 Ο κανονισμός αυτός αντικαθιστά και τροποποιεί, αφενός, την οδηγία 83/416/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1983, σχετικά με την έγκριση τακτικών διαπεριφερειακών αεροπορικών υπηρεσιών για τη μεταφορά επιβατών, ταχυδρομείου και εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ 1983, L 237, σ. 19), που τροποποιήθηκε από την οδηγία 86/216/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 1986 (ΕΕ 1986, L 152, σ. 47) και από την οδηγία 89/463/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1989 (ΕΕ 1989, L 226, σ. 14) και, αφετέρου, την απόφαση 87/602/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 1987, για την κατανομή της μεταφορικής ικανότητας μεταξύ αερομεταφορέων στις τακτικές αεροπορικές γραμμές μεταξύ κρατών μελών και για την πρόσβαση των αερομεταφορέων σε δρομολόγια τακτικών αεροπορικών γραμμών μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ 1987, L 374, σ. 19).

4 Όπως και η τελευταία αυτή απόφαση, και όπως η προαναφερθείσα οδηγία 89/463, ο κανονισμός 2343/90 περιλαμβάνει διάταξη που αναστέλλει την εφαρμογή του στον αερολιμένα του Γιβραλτάρ μέχρις ότου τεθεί σε εφαρμογή το καθεστώς συνεργασίας το οποίο συμφωνήθηκε μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

5 Η διάταξη αυτή, που περιέχεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού, το οποίο αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, έχει ως εξής:

«Η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στον αερολιμένα του Γιβραλτάρ αναστέλλεται μέχρις ότου τεθεί σε εφαρμογή το καθεστώς που προβλέπεται στην από 2ας Δεκεμβρίου 1987 κοινή δήλωση των Υπουργών Εξωτερικών του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι κυβερνήσεις του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου θα ενημερώσουν το Συμβούλιο για τη σχετική ημερομηνία.»

6 Η κοινή δήλωση των Υπουργών Εξωτερικών του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της 2ας Δεκεμβρίου 1987 προβλέπει, μεταξύ άλλων, στο όγδοο σημείο της, ότι το καθεστώς κοινής χρήσεως του αερολιμένα του Γιβραλτάρ θα αρχίσει να ισχύει μόλις οι βρετανικές αρχές γνωστοποιήσουν στις αντίστοιχες ισπανικές ότι τέθηκε σε ισχύ η νομοθεσία που απαιτείται για την εφαρμογή του σημείου 3.3 (τελωνειακός έλεγχος και έλεγχος της μεταναστεύσεως σε κάθε τερματικό σταθμό) και μόλις περατωθεί η κατασκευή του ισπανικού τερματικού σταθμού και, εν πάση περιπτώσει, ένα έτος το αργότερο μετά τη μόλις αναφερθείσα γνωστοποίηση.

7 Κατά της προσφυγής αυτής το Συμβούλιο υπέβαλε ένσταση απαραδέκτου εκ του άρθρου 91, παράγραφος 1, εδάφιο πρώτο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της ενστάσεως χωρίς να εισέλθει στην εξέταση της ουσίας.

8 Σύμφωνα με το άρθρο 93, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο επέτρεψε την υπέρ της καθής παρέμβαση του Βασιλείου της Ισπανίας (διάταξη της 16ης Οκτωβρίου 1991), του Ηνωμένου Βασιλείου (διάταξη της 20ής Μαρτίου 1991) και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (διάταξη της 20ής Μαρτίου 1991).

9 Προς στήριξη της ενστάσεώς του απαραδέκτου, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη διάταξη δεν αφορά την Gibraltar Development Corporation ούτε άμεσα ούτε ατομικά.

10 Η Gibraltar Development Corporation ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου ισχυριζόμενη ότι, αντιθέτως, η ανωτέρω διάταξη την αφορά άμεσα και ατομικά υπό την ιδιότητά της ως ιδιοκτητρίας του πολιτικού αεροσταθμού του αερολιμένα του Γιβραλτάρ.

11 Όλοι οι παρεμβαίνοντες επανέλαβαν και ανέπτυξαν την ένσταση απαραδέκτου την οποία υπέβαλε το Συμβούλιο, υποστηρίζοντας ότι ο επίδικος κανονισμός δεν περιέχει απόφαση που να αφορά άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

12 Δυνάμει του άρθρου 91, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση που ασκείται ένσταση σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου, η επ' αυτής διαδικασία συνεχίζεται προφορικά, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει άλλως. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει επαρκή στοιχεία ώστε να αποφανθεί διά διατάξεως επί του παραδεκτού της προσφυγής, χωρίς προφορική διαδικασία.

13 Σύμφωνα με το άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΟΚ:

«Το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής, εκτός των συστάσεων και των γνωμών. Για το σκοπό αυτόν είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητος, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσης συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά (...)».

14 Το παραδεκτό της προσφυγής της Gibraltar Development Corporation πρέπει να εκτιμηθεί βάσει των διατάξεων του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 173.

15 Πρέπει, πρώτον, να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο, ήδη με την απόφασή του της 14ης Δεκεμβρίου 1962, 16/62 και 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes κατά Συμβουλίου (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 829), διευκρίνισε ότι ο όρος «απόφαση» που περιέχεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 173 πρέπει να νοείται υπό την τεχνική έννοια που προκύπτει από το άρθρο 189 της ιδίας Συνθήκης και ότι το κριτήριο διακρίσεως μεταξύ πράξεως κανονιστικής φύσεως και αποφάσεως υπό την έννοια του τελευταίου αυτού άρθρου πρέπει να αναζητηθεί στη γενική ή μη ισχύ της επίδικης πράξεως.

16 Εξάλλου, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η γενική ισχύς και, επομένως, η κανονιστική φύση μιας πράξεως δεν τίθεται εν αμφιβόλω όταν είναι δυνατό να καθοριστεί με μικρότερη ή μεγαλύτερη ακρίβεια ο αριθμός ή ακόμη και η ταυτότητα των υποκειμένων δικαίου επί των οποίων έχει εφαρμογή σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, εφόσον η εφαρμογή αυτή δεν αμφισβητείται ότι στηρίζεται επί αντικειμενικής νομικής ή πραγματικής καταστάσεως, την οποία καθορίζει η ίδια η πράξη εν σχέσει προς το σκοπό της (αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1968, 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 791· της 16ης Απριλίου 1970, 64/69, Compagnie française commerciale et financière κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 301, σκέψη 11· της 30ής Σεπτεμβρίου 1982, 242/81, Roquette Frères κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1982, σ. 3213, σκέψη 7· της 26ης Απριλίου 1988, 97/86, 193/86,

99/86 και 215/86, Αστερίς κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988 σ. 2181, σκέψη 13· διάταξη της 13ης Ιουλίου 1988, 160/88 R, Fédération européenne de la santé animale κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 4121, σκέψη 29· απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1992, C-15/91 και C-108/91, Buckl κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-6061, σκέψη 25).

17 Τέλος, το Δικαστήριο έχει ήδη δεχθεί ότι περιορισμοί ή παρεκκλίσεις προσωρινού χαρακτήρα (προαναφερθείσες αποφάσεις Zuckerfabrik Watenstedt κατά Συμβουλίου και Compagnie française commerciale et financière κατά Συμβουλίου, σκέψεις 12 έως 15) ή με εδαφικώς περιορισμένη έκταση εφαρμογής (απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 1979, 103/78 έως 109/78, Société des usines de Beauport κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 13, σκέψεις 15 έως 19), τους οποίους περιέχει κάποιο νομοθέτημα, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του συνόλου των διατάξεων στις οποίες περιλαμβάνονται και μετέχουν του γενικού χαρακτήρα των διατάξεων αυτών, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση υπερβάσεως εξουσίας.

18 Εν προκειμένω, η γενική ισχύς του κανονισμού 2343/90 δεν αμφισβητείται παρά μόνον ως προς το άρθρο 1, παράγραφος 3. Ο κανονισμός αυτός αφορά, πράγματι, όλους τους κοινοτικούς αερομεταφορείς και καθορίζει τους νέους κανόνες προσβάσεώς τους στην αγορά και ιδίως την άσκηση των δικαιωμάτων μεταφοράς.

19 Όσο για την προσβαλλόμενη διάταξη, αυτή αναστέλλει την εφαρμογή των νέων κανόνων για τις μεταφορές με προορισμό ή προέλευση το Γιβραλτάρ μέχρι την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος των μέτρων που προβλέπονται στην κοινή δήλωση των Υπουργών Εξωτερικών του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της 2ας Δεκεμβρίου 1987. Όπως ήδη έκρινε το Δικαστήριο για την ίδια διάταξη που περιλαμβανόταν στην προαναφερθείσα οδηγία 89/463, η αναστολή αυτή ισχύει εξίσου για όλους τους αερομεταφορείς που επιθυμούν να εκμεταλλευθούν υπηρεσία εναερίας μεταφοράς φορτίου μεταξύ άλλου αερολιμένα της Κοινότητας και του αερολιμένα του Γιβραλτάρ και, γενικότερα, για όλους τους χρήστες του αερολιμένα αυτού. Έχει επομένως εφαρμογή επί αντικειμενικώς καθορισμένων περιπτώσεων (απόφαση της 29ης Ιουνίου 1993, C-298/89, κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1993, σ. I-3605, σκέψη 20).

20 Πρέπει εξάλλου να παρατηρηθεί ότι ο αερολιμένας του Γιβραλτάρ δεν είναι ο μόνος που αποκλείσθηκε προσωρινώς από το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Άλλοι αερολιμένες (εκείνοι των ελληνικών νησιών και των νησιών

του Ατλαντικού που αποτελούν την αυτόνομη περιοχή των Αζορών) εξαιρέθηκαν προσωρινώς από την εφαρμογή του, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 4, του κανονισμού, για τεχνικούς ή οικονομικούς λόγους, όπως η ανεπάρκεια των εναερίων μεταφορών ή η επιδίωξη της αναπτύξεως της υποδομής των αερολιμένων.

21 Όσον αφορά τον αερολιμένα του Γιβραλτάρ, ο επίδικος κανονισμός δικαιολογεί την αναστολή της εφαρμογής του στον αερολιμένα αυτό δι' αναφοράς στη συμφωνία που περιέχεται στην κοινή δήλωση των Υπουργών Εξωτερικών του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της 2ας Δεκεμβρίου 1987. Όπως ήδη παρατήρησε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση κατά Συμβουλίου, σκέψη 22, η αναφορά αυτή αποτελεί διαπίστωση της υπάρξεως αντικειμενικού εμποδίου για την εφαρμογή του κανονισμού, εάν ληφθεί υπόψη ο σκοπός του. Πράγματι, ενόψει της διαφωνίας — στην οποία αναφέρεται εκτενώς η ίδια η προσφεύγουσα — μεταξύ του Βασιλείου της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ως προς το ζήτημα της κυριαρχίας επί του εδάφους όπου βρίσκεται ο αερολιμένας του Γιβραλτάρ, καθώς και των δυσχερειών εκμεταλλεύσεως που συνεπάγεται η διαφωνία αυτή για την εκμετάλλευσή του, η ανάπτυξη εναερίων υπηρεσιών μεταξύ του αερολιμένα αυτού και των άλλων αερολιμένων της Κοινότητας έχει ως προϋπόθεση την εφαρμογή του καθεστώτος συνεργασίας το οποίο συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο κρατών.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2343/90 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 173, εδάφιο δεύτερο, της Συνθήκης, αλλ' αντιθέτως μετέχει του γενικού χαρακτήρα του κανονισμού αυτού.

23 Επομένως, η προσφυγή είναι απαράδεκτη και συνεπώς πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να απαιτείται να εξετασθούν οι λοιποί ισχυρισμοί που προβάλλονται προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι η Gibraltar

Development Corporation ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, οι παρεμβαίνοντες, ήτοι το Βασίλειο της Ισπανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή, φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Καταδικάζει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

3) Οι παρεμβαίνοντες, ήτοι το Βασίλειο της Ισπανίας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή, φέρουν τα έξοδά τους.

Λουξεμβούργο, 12 Ιουλίου 1993.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος

O. Due